

ÜLKEMİZDE KALKAN BALIĞI ÜRETİMİNİN DÜNÜ BUGÜNÜ

Binnur CEYLAN, SUMAE

Türkiye’de yetiştiricilik yoluyla balık üretimi son yıllarda hızlı bir artış göstermiştir. Yetiştiriciliği yapılan türler çoğunlukla gökkuşuğu alabalığı, çipura ve levrek balıklarıdır. Üretimdeki artışa paralel olarak fiyatlar da düşmeye başlamış ve bu durum, yeni balık türlerinin yetiştiriciliğine yönelik tekniklerin geliştirilmesini ihtiyaç haline getirmiştir.

Norveç’ten Avrupa’nın Atlantik kıyıları boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan ve birçok ülkede yetiştiricilikte hedef bir tür olan kalkan balığının, Türkiye karasularındaki doğal stoklarının gittikçe azalması ve piyasa fiyatının Türkiye ve Avrupa ülkelerinde yüksek olması nedeniyle ülkemizde de yetiştiriciliği cazip hale gelmiştir.

Kalkan balığının ilk yetiştiricilik denemeleri, İngiltere ve Fransa’da 1970’li yıllarda, İspanya’da ise 1980’li yıllarda başlamış ve yetiştiricilik teknolojisi hızlı bir gelişim göstermiştir. Ülkemizde, VII. ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında (1996-2000 ve 2000-2005), su ürünleri yönetimi ve balıkçılık kaynaklarının korunması açısından su ürünleri yetiştiriciliğine öncelik verilmesi ile Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ve Türk Hükümeti’nin Tarım ve Köyşleri Bakanlığı’na bağlı Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü işbirliğinde “Karadeniz’de Balık Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi” Projesi Nisan 1997 tarihinde başlatılmış, projede hedef tür olarak kalkan balığı seçilmiş ve ilk kez 1998 yılında Türkiye’de kalkan balığı yavru üretimi başarılmıştır.

Amacı kalkan balığının kültür yoluyla üretimini sağlamak, kalkan balığı yetiştiriciliğini yaygınlaştırmak ve balıklandırmayla mevcut stokları desteklemek olan “Karadeniz’de Balık Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi” projesi Nisan 1997- Nisan 2002 tarihleri arasında yürütülmüş ve proje kapsamında kalkan balığı yavru üretimi ve yetiştirme teknikleri geliştirilmiştir. Bazı önemli konularda daha ayrıntılı bilgilere ulaşılması amacıyla JICA ile ortak yürütülen bu projenin süresi iki buçuk yıl uzatılmıştır. Uzatma döneminden sonra yine JICA işbirliği ile kalkan balığında sürdürülebilir yavru üretimini geliştirmeye yönelik olarak, kalkan balığı üretiminde, yumurta-yavru kalitesinin

geliştirilmesi ve hastalıkların önlenmesi çalışma konularını içeren yeni bir proje, Kasım 2004-Ocak 2007 tarihleri arasında yürütülmüştür. İlk yavruların elde edildiği 1998 yılından itibaren proje süresince yavru üretiminde elde edilen yıllık başarılar, sürdürülebilir kontrollü yavru üretiminin gerçekleştirilebileceğini göstermiştir.

1998 yılında başlayan üretim ile birlikte proje amaçlarından biri olan, balıklandırmayla mevcut stokları desteklemek için, Enstitümüz tarafından hazırlanan “Yetiştiricilik Yoluyla Üretilen Kalkan Balığı Yavrularının Doğal Stoka Katılımları ve Biyolojik Özelliklerinin İncelenmesi” projesi kapsamında, 1999-2002 yılları arasında, Güneydoğu Karadeniz (Sinop-Hopa) kıyısı boyunca 14 farklı bölgeden ve 20 ayrı dönemde, ortalama total boyları 13.9 (6.5-25.7) cm ve vücut ağırlıkları 59.8 (4.6-257.1) g olan toplam 28178 adet kalkan yavrusu markalanmış ve denize bırakılmıştır. Markalı kalkan balıklarının tekrar yakalanması için 1999 ile 2005 yılları arasında toplam 7 yıl süren bir izleme programı uygulanmıştır.

Yürütülmüş olan projenin amaçlarından birisi de kalkan balığı yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması olmuştur. Buna yönelik olarak da 1998-2006 yılları arasında, Çanakkale, Rize, Ordu, Milas/Muğla gibi farklı bölgelerde, kalkan balığı yetiştiriciliği yapmak isteyenlere ve araştırma çalışmalarında kullanılmak üzere bazı fakülterlere yaklaşık olarak 115000 adet yavru balık verilmiş ve kalkan balığı yetiştiriciliği konusunda teknik açıdan destek sağlanmıştır.

Ocak 2007’de JICA ile ortak yürütülen projeler belirlenen hedeflere ulaşarak başarıyla tamamlanmıştır. Fakat larval yaşam oranlarının artırılması, kaliteli yumurta ve larva eldesi, kuluçkahane orijinli anaçlardan etkili bir şekilde yumurta alınması, larva ve yavruların spesifik besin ihtiyaçlarının karşılanması gibi bazı konularda çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir. Bu amaçla Enstitümüz tarafından Tarım ve Köyişleri Bakanlığı destekli olan “Kalkan Balığı Yetiştiricilik Tekniklerinin Geliştirilmesi” projesi hazırlanmıştır. Bu proje ile hedeflenen konularda araştırma çalışmalarına devam edilmektedir. 2007 ve 2008 yıllarında, larval yaşama oranı ve larva kalitesi gibi konularda proje amaçlarına yönelik sevindirici sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırma çalışmaları devam ederken kalkan balığı yetiştiriciliği yapmak isteyenlere enstitümüzün desteği de sürdürülmektedir. Ülkemizde su ürünleri sektöründe faaliyet gösteren büyük bir firmanın kalkan balığı üretimine yönelik projesi onaylanmıştır. Ayrıca yerli-yabancı birkaç firma da bu konuda girişimde bulunmuşlardır. Kalkan balığı üretimini, yetiştiriciliğini hedefleyen ve girişimde bulunan özel sektörün varlığı ülke ekonomimize sağlayacağı katkı açısından memnuniyet vericidir. Kalkan balığının deniz balıkları yetiştiriciliğine yeni bir ivme kazandırması dileğiyle....

Türkiye’de Kalkan Balığı Yetiştiriciliği

Kalkan Balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Bu türün ülkemiz kültür balıkçılığı içinde yerini alabilmesi için, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ile TKB Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü işbirliğinde 1997-2007 yılları arasında 2 proje yürütülmüştür. Bu projeler ile kalkan balığının yavru üretim teknikleri geliştirilmiş ve özel sektöre yavru balık verilmek suretiyle ticari kalkan balığı yetiştiriciliği başlatılmıştır.

İklim ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

Yem ve Su Kaynakları

Kalkan balığı, Pasifi, Atlantik, Norveç’in Avrupa’nın Atlantik kıyılar boyunca Akdeniz ve Karadeniz’e kadar yayılan, yüksek ekonomik değeri nedeniyle bir çok ülkede avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan önemli bir türdür. Ülkemizde özellikle Karadeniz’de ekonomik olarak avcılığı yapılmaktadır.

